

pochádza od Najsvätejšej Trojice alebo nad elegantným poľským riešením ktoré akceptuje obe.

Existuje ešte ďalší dôvod, prečo sa sem zmienka o Bohu nedostala: Európske zosvetštenie, veľmi odlišné od amerického sekularizmu neznamena len "ja v Boha neverím". Je to akási viera v seba samého. Znamená nepriateľstvo k náboženstvu, ktoré v Európe predstavuje kresťanstvo. Preto som neváhal vo svojej knihe použiť pojem *kristofóbia*.

Je tu ešte ďalší, oveľa závažnejší aspekt tohto európskeho vnútorného boja.

Neznamenal by odkaz na Boha kompromis voči nášmu vlastnému chápaniu Európy ako tolerantnej a multikultúrnej spoločnosti? Nediskriminovali by sme touto zmienkou našich moslimských spoluobčanov? A čo židovskí spoluobčania? Necítili by sa vylúčení? Dokonca ohrození?

Ešte dôležitejšou než otázka európskej ústavy, je zmätok okolo pojmu *tolerancie*, *multikulturalizmu* a *identity*. Tolerancia nie je len sociálne správanie. Tolerancia znamená disciplínu duše, prekonávanie sa, akceptovanie alebo tolerovanie niečoho, čo je v určitom zmysle popierané.

Je naozaj tolerancia, keď nechcem odsudzovať, a preto musím všetko akceptovať? Opravdivá tolerancia – disciplína duše, ktorá odoláva tendenciám nútiť druhého k niečomu – môže existovať len vtedy, ak sa opiera o nejaké základné pravdy. V postoji "všetko sa nosí" je dešpekt a pohrdanie, viac ako rešpektovanie jeden druhého. Ako dokážem rešpektovať identitu niekoho druhého, ak nedokážem rešpektovať svoju vlastnú? A prečo by sa moslim alebo Žid mal cítiť dobre v takej spoločnosti, ktorá vylučuje zo svojich identifikačných symbolov zmienku o svojej vlastnej náboženskej identite? Ľudia prichádzajú do európskych krajín sčasti aj pre ich toleranciu, pretože napriek svojej vlastnej identite, vedia srdečne privítať i niekoho s odlišným názorom. Nemôžem však rešpektovať druhého, pokiaľ nerešpektujem sám seba. V skutočnosti by sme mali oslavovať bohatstvo nášho kresťanského dedičstva. Ide o európsku vadu, určitú amnéziu, zábudlivosť na kresťanskú históriu Európy.

Pozrime sa na prípad Rocca Buttiglioneho. Keď sa ho opýtali na homosexualitu, odpovedal nasledovne: "Keď sa opýtate na môj osobný názor, tak pokladám tieto vzťahy za hriechne. Ale keď sa ma opýtate, čo by som urobil ako splnomocnenec zodpovedný za vnútorné záležitosti a spravodlivosť, budem dodržiavať zákony a Ústavu Európy." Buttiglione nepoužil slovo "zlé", ale "hriechne", teda použil biblickú kategóriu. Keď nie ste veriaci, slovo "hriech" nemá žiadny význam.

Teraz si predstavte, že Rocco Buttiglione by bol Žid: Po prvé, nik by sa ho túto otázku neopýtal. Po druhé, keby aj áno, a dal by úplne totožnú odpoveď, každý by ju považoval za "vzornú" odpoveď: Drží sa svojich tradícií (ktoré ako členovia multikultúrnej spoločnosti akceptujeme) a je verný Ústave. Ale ak ste kresťan, môžete mať problém. Je to pre nás poučný príbeh.

* Valerie Giscard d'Estaing bol prezidentom Európskeho konventu, ktorý vypracoval návrh Ústavnej zmluvy Európskej Únie.

** Latinský termín pre "odvolávanie sa na Boha". Počas rozpravy o Ústavnej zmluve Európskej Únie niektorí navrhovali zahrnúť do nej priamu zmienku o Bohu, iní zmienku o kresťanských koreňoch a histórii v Európe. Oba návrhy boli zamietnuté argumentom, že by šlo o neprístojný akt voči neveriacim a príslušníkom inej viery.

***Kristofóbia alebo kresťanofóbia: iracionálna nenávisť ku kresťanom, kresťanstvu alebo ku kresťanským hodnotám. Výsledky možno vidieť vo verbálnych prejavoch násilia, aktoch diskriminácie voči kresťanom, v perzekúcií či "v občianskej smrti" (Ján Pavol II, Lurdy, 1983).

****Rocco Buttiglione bol talianskou vládou povereným komisárom Európskej Komisie v rokoch 2004 – 2009. Po dlhých hodinách vypočúvania Európskym Parlamentom bol však pre jeho kresťanské postoje donútený odstúpiť z funkcie.